

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

VIII. Vtrùm contritio perfecta habeat semper coniunctam remissionem
peccati, etia[m] ante receptionem actualement Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

dolore peccatorum: secus quado homo advertit ad sua peccata: tunc enim elici debet actus etiam doloris. Nam per se (inquit) loquendo, hoc est medium necessarium ad illum effectum: ergo quando potest commodè adhiberi; non dabitur effectus sine tali medio. At verò, quando homo cogitat actum de suis peccatis, potest facillè adhibere remedium penitentiae, & non legitime excusabitur exercendo solum actum amoris, quia amor non impedit peccatorum detestationem si actum cogitatur: imò ita movet ad illam, ut vix homo possit continere dolorem, si verè amat, etiamsi velit: maxime quando intelligit, peccata nondum fuisse remissa.

Hoc tamen in rigore loquendo, non videtur universalius verum: quia sicut interveniente obligatione, vel inadvertenti peccatorum, potest esse dilectio sine penitentia formali, eò quod non adherit necessitas penitentiae ad finem dilectionis: ita quando adest memoria peccatorum, poterit id contingere; quia non apparet etiam tunc necessitas penitentiam tunc habendi ad finem charitatis, imò nec ad salutem: non enim est illud ultimum instans vitae, vel articulus mortis, in quo urgeat praeceptum procurandi iustificationem: non apparet ergo necessitas habendi penitentiam, etiamsi diligat homo Deum actum, & desideret efficaciter suam salutem; hi enim actus solum inferunt necessitatem electionem medij necessarij ad suos fines, non est autem medium necessarium ad salutem, vel ad finem charitatis, dolere nunc de peccatis, alioquin urgeret praeceptum penitentiae pro hoc instanti, quod est contra id quod supponimus: ergo potest stare dilectio Dei & memoria peccatorum & non elidere tunc actum formalem penitentiae, sed ad summum habere propositum eliciendi eum debito tempore. Vnde ipsemet Suarez paulò inferius, n. 12. addit necessariam illam connexionem doloris cum dilectione Dei non esse, nisi quando adest memoria practica peccatorum: hoc est, ut occurrant memoriae tanquam detestanda, & delenda. Quibus verbis, si velit significare, tunc oriri necessariò detestationem peccati ex dilectione Dei, quando cognoscitur ipsa detestatio necessaria tunc ex praecepto; verissimè est: quia dilectio Dei continet implicitè voluntatem obtemperandi omnia Dei praecepta: si verè velit etiam necessariò oriri detestationem, quando cognoscitur detestatio necessaria ad delenda peccata, licet non obliget pro nunc, sicut nec est pro nunc obligatio procurandi iustificationem, in hoc sensu non videtur verum, ut diximus.

Nec obstat ratio, quā probat ibi hanc necessariam connexionem ex eo quod dilectio Dei continet formaliter, vel virtute voluntatem efficacem expellendi culpam: cum ergo proponatur ut medium necessarium ad eam finem detestatio peccati; non poterit hæc non sequi. Hoc inquam non obstat: quia vel sermo est de expulsiōe culpæ actualis: & huius proculdubio habet dilectio Dei efficacem odium saltem virtute, & continet voluntatem expellendi illam: ad hoc tamen non est medium necessarium dolor de præteritis: nam sicut dilectio actualis Dei est omnino impossibilis cum peccato mortali, sic eadem dilectio actualis se sola expellit sufficienter peccatum actuale: mortale vel sermo est de expulsiōe culpæ habitualis: & tunc negamus dilectionem Dei continere voluntatem efficacem expellendi eam nunc, sed solum expellendi eam debito tempore: dilectio enim Dei per se solum tendit ad coniungendum amantem ex parte sua statim cum Deo, non verò ut amatus coniungatur, & redeat amantem; imò posset aliquis ex amo-

re desiderare odio haberi ab amato, si id bonum & iudicaret ipsi amato esse: verus enim amor non querit quod suum est, sed quod bonum est amato: non ergo est necesse, quod dilectio Dei sit voluntas efficacis delendi statim culpam habitualement: hoc enim non est amare, sed velle amari à Deo: sufficit ergo quod velit efficaciter delere peccatum habituale, quando id necessarium sit ad obdiendum Deo, vel non committendum novum peccatum. Cum hoc tamen stat, quod communiter ex dilectione actuali Dei, & memoria peccatorum oriatur statim penitentia, & dolor de illis: non quia apprehendatur ij actus necessarij ad expulsiōem peccati habitualis, sed quia ex amore alicuius obiecti statim oritur odium contrarij; sic enim ex amore Petri, si audio eum ægrotasse, maxime ex ea culpa, oritur statim displicentia & morbi, & meæ culpæ, licet utramque transierit: hæc tamen connexio non est adeo necessaria, ut non possit unquam impediri: amor enim efficax solum videtur asserre necessariò voluntatem eorum, quæ adhiberi oportet à me in bonum necessarium illius, quem amo, & ad conferendam coniunctionem affectivam cum illo.

Denique quod attinet ad actum propositi; Theologi communiter requirunt, illum esse explicitum, & formalem propter verba Tridentini sess. 14. cap. 4. ubi dicitur, contritionem esse detestationem cum proposito: & Florentini in decreto Eugenij, ubi dicitur, ad contritionem pertinere dolorem de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, & propter multa loca sacrae scripturae, & Patrum, quibus hoc propositum exigitur. Hanc communem sententiam temperat Suarez, sess. 2. ut procedat per se loquendo: per accidens tamen dicit, sufficere propositum virtuale, quod includitur in detestatione peccati commissi propter motum universale: nam qui dolet de commissis propter Deum virtualiter vult ea iterum non committere: quod eodem modo probatur, quo detestationem virtualiter inclusam in amore sufficere: vide Suarez ubi supra, res enim est facilis, nec indiget longiori disputatione.

SECTIO VIII.

Utrum contritio perfecta habeat semper coniunctam remissionem peccati, etiam ante receptionem actualem sacramenti?

Propono hanc questionem sub his terminis, sub quibus eam proposuit Franciscus Silivius Theologus Duacensis in questionem 5. supplementi S. Thomae citæ Franciscus art. primo ubi quatuor docet. Primum non semper, imò nec frequenter, vel ordinariè contritionem habere coniunctam remissionem peccatorum antequam recipiatur sacramentum, licet sit cum dilectione Dei perfecta, & super omnia coniuncta, sed aliquando solum id contingere. Secundo docet, contritionem disponere certò ad iustificationem, quatenus qui contritus est, licet non statim iustificetur, iustificabitur tamen ante mortem intuitu illius contritionis, si non apponat interim obicem novi peccati. Tertio dicit, aliquando etiam extra mortem, haberi remissionem peccati intuitu contritionis ante susceptionem sacramenti; scilicet, cum quis non nisi difficile potest adire sacerdotem, siue quia habitat inter infideles, siue quia tenetur in vinculis, aut simili impedimento prohibetur. Quarto dicit, aliquando etiam id contingere extra talem necessitatem, quando

97.
An requiratur propositum, Trident.

98.
Quatuor placet
S. Thomae citæ Franciscus

quando, scilicet, contritio esset vehementissima, acris & coniuncta magnæ dilectioni Dei, hoc tamen non ex infallibili lege Dei: quia non omnibus etiam, qui habent eiusmodi contritionem, dabitur statim remissio peccati, sed aliquibus, quibus Deus voluerit. Hæc est sententia huius Doctoris, quam late probat nonnullis fundamentis, quæ postea referam, & dissoluam.

99.
Reicienda.

Propositiones
aliquæ
Michælis
Baij reproban-
tæ.

Hæc doctrina communiter ab omnibus Theologis indubitanter reicitur; accedere enim videtur ad sententiam Michælis Baij, cuius doctrina à duobus Pontificibus Pio V. & Gregorio XIII. reprobata fuit. Pro quo sciendum est, inter alias propositiones Michælis Baij, quas prædicti Pontifices prohibuerunt, contineri istam: *Charitas perfecta & sincera, quæ est ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, tam in carceribus, quam in pœnitentibus, potest esse sine remissione peccatorum*: quæ est 31. propositio in bulla Gregorij XIII. Item 32. est huiusmodi: *Charitas illa, quæ est plenitudo legis, non est semper coniuncta cum remissione peccatorum*. Item 70. *Homo existens in peccato mortali, sine in reatu æternæ damnationis potest habere veram charitatem, & charitas etiam perfecta potest consistere cum reatu æternæ damnationis*. Denique 71. est huiusmodi: *Per contritionem etiam cum charitate perfectam, & cum voto suscipiendi sacramentum coniuncta non remittitur crimen extra casum necessitatis, aut martyrij sine actuali susceptione sacramentorum*. Has propositiones, & alias similes prohibuit Pontifex; quam tamen censuram, ut fugiat hic Auctor dicit in iis sermonem esse de charitate habituali, quam Pontifex dicit non posse stare sine remissione peccati; se vero loqui de dilectione actuali, quæ dicit non asserere remissionem peccati ante actualē susceptionem sacramenti. Oportebit ergo contra ipsū probare in primis, in iis agi etiam de charitate actuali: deinde idem fuisse fundamentum ad prohibendam doctrinam de coniunctione charitatis actualis cum peccato, ac doctrinam de coniunctione charitatis habitualis; quare esto, non ageretur tunc de actuali, ex iisdem tamen principiis debet reici, qui dicit, dilectionem actualem perfectissimam Dei esse cum peccato.

Effugium
Silij de cha-
ritate actuali
occluditur.

100.
Stabilitur
Pontificum
censura
1. de charita-
te actuali.

August.

Prima pars probatur, si attendamus sincerè ad verba primæ propositionis, quæ omnia sunt verba Augustini de natura, & gratia cap. ultimo, cum enim c. 42. dixisset: *charitas verissima plenissima, perfectissima iustitia est* (scilicet dispositione, sed per connexionem infallibilem cum iustitia) subiit c. ultimo: *charitas inchoata, inchoata iustitia est, charitas prouecta, prouecta iustitia est; charitas magna, magna iustitia est*: quid autem intelligat nomine, charitatis explicat ipse his verbis, ex quibus desumpta fuit prædicta propositio: *charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, quæ tunc maximè est in hac vita, quando pro ipsa contemnuntur vita*. Vides, iisdem verbis ab Augustino agi de charitate actuali, non enim est habitus, sed actus, quo quis vult subire mortem pro Deo: item non est habitus, sed actus, qui est de corde puro, hoc est, de affectu, & de conscientia bona, & fide non ficta: hoc est, procedit ex cognitione fidei; ex qua certè non procedit habitus, sed actus dilectionis Dei. Cum ergo propositio illa habeat eandem Augustini voces, imò ideo prohibita sit, quia sub iisdem vocibus contradicebat Augustino: Augustinus autem loquatur de dilectione actuali, apud quem nunquam de habitu charitatis mentionem inuenies, sed de actibus, consequens est, ut coniunctio etiam dilectionis actualis perfectæ cum peccato prohibita sit à Pontifice.

101.

Probatnr secundò eadem pars ex propositione illa 31. ubi agitur de charitate illa, quæ est plenitudo

legis: quæ verba desumpta sunt ex Paulo ad Roman. 13. ubi dubitari non potest loqui de actu, cum Roman. 13. dicat plenitudo legis est dilectionem: nam dilectionis nomen non potest haberi competere, nec fuisset etiam ad mentem Pauli, qui ex dilectione actuali arguebat obferuantiam totius legis, eo quod qui diligit proximum vult præstare quicquid ex lege ei debet: & quidem certum est, habitum non esse plenitudinem seu obferuantiam plenam legis; lex enim non præcipit habitus, sed actus: cum ergo propositio, illa loquatur sub iisdem terminis de charitate, quæ est plenitudo legis; & de hac dicat, non semper coniungi cum remissione peccatorum: consequens est, censuram Pontificis non solum de charitate habituali, sed de dilectione actuali debere intelligi.

Ex quo etiam fit, eodem modo sermonem esse de charitate actuali cum postea damnatur, quod per contritionem cum charitate perfecta, & voto suscipiendi sacramentum non remittitur crimen ante realem susceptionem sacramenti: loquitur enim de charitate in eodem sensu, in quo antea; scilicet de illa, quæ est plenitudo legis, quæ est de corde puro, & conscientia bona &c., in quo etiam sensu loquitur Trident. sess. 14. c. 4. dum dicit contritionem charitatem perfectam hominem Deo reconciliare ante actualem sacramenti susceptionem quod amplius ex dicendis constabit.

Probatnr ergo secundam partem, scilicet, non minus, sed fortè maius fundamentum fuisse ad docendum hoc de dilectione, seu charitate actuali perfecta, quàm de habituali: quod facile constabit, si breuiter insinuentur scripturæ, & Patrum loca, quibus hæc infallibilis connexio charitatis, & remissionis peccati ostenditur & propter quæ hæc veritas in Tridentino, & apud prædictos Pontifices declaratur: nam ea omnia loca clariùs, & certius probant de charitate actuali, quàm de habituali Ioan. 14. Si quis diligit me, mandata mea seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus, &c. Ad Coloss. 1. charitas dicitur vinculum perfectionis. Prover. 10. & 1. Petr. 4. charitas operit multitudinem peccatorum. 1. Ioan. 4. omnis, qui diligit ex Deo natus est, non dixit ex Deo nascetur, sed, ex Deo natus est iam de præsentia: & alia similia, ubi sermonem esse præcipuè de actu, constat ex verbis ipsis, & quia ibi sacra scriptura ad actum nos hortatur, non ad habitum, & ideo ipsius actus excellentiam declarat, quod scilicet perpetuum, ac certum situdicium Sanctitatis. Pro 8. Ego diligentes me diligo: non dixit diligam, sed diligo de præsentia, quia ut dixit Bernard. epist. 170. nemo se amari diffidat si iam amat, neque enim Bernard. redamare pigebit eum, qui nos amauit necdum amauerat. Eodem modo loquitur sermon. 33. in Cantica explicans illud Pauli ad Ephes. 5. ambulate in dilectione: talis, inquit, conformitas maritæ animam verbo, cum videlicet similis est per naturam, similem nihilominus ipsi se exhibet per voluntatem diligens sicut dilectus: ergo si perfecte diligit nupsit &c. Non potuit clariùs de dilectione actuali loqui, & de eius effectu non futuro, sed præsentia. Sed adhuc aliud habemus æquè clarum testimonium eiusdem Bernardi lib. de modo bene viuendi serm. 3. de timore Dei post medium in hæc verba; Deo intrat timor ut introducat charitatem; sed postquam intrat charitas, foras mittit timorem. Timor iste sanctus est qui introducit in mentem hominum perfectam charitatem, perfecta enim charitas perfecta est sanitas. Loqui autem Bernardum de charitate actuali, constat, quia si de habitibus esset sermo: non diceret timorem expelli per charitatem; cum certum sit habitum timoris non expelli per habitum charitatis: imò ipse Bernardus se explicuit: præmiserat enim pro argumento sermonis. Nulla

Nulla res nos sic ab omni peccato custodit immunes, sicut timor inferni, & amor Dei; timor, & amor non sunt habitus, sed actus, & postea de singulis seorsim tractat; planè de timore actuali, & de amore actuali, de quibus prefatus fuerat Augustinus eodem modo passim loquitur: Iustificatus unus vel alter locus ex tract. 5. in Epistol. Ioan. tom. 9. ubi sic ait; Si quis in corde suo inuenit charitatem securus sit, quia transit de morte ad vitam, iam in dextera est. Certè de charitate habituali non diceret, si quis eam in corde suo inuenit: quia habitum non experimur, nisi per actus, loquitur ergo de dilectione actuali, quam qui habet; transit, non dixit, transibit, sed transit, iam de morte ad vitam. Item ex tract. 9. circa illa verba, nos diligimus, quia prior ipse nos dilexit: ubi sic ait: unde diligemus, nisi prior ille dilexisset nos? diligendo amici facti sumus, &c. & postea subdit: Anima nostra facta est per iniquitatem, amando Deum pulchra efficitur: & post pauca: quomodo erimus pulchri? amando eum, qui semper est pulcher, quantum in se crescit amor, tantum crescit pulchritudo. Chrysostomus homil. 7. in 2. ad Timotheum: sicut ignis ubi syluam occupauerit, omnia purgare consuevit, ita charitatis feruor, quocumque incidit, omnia perimit. Eodem modo loquuntur Hieronymus. epist. 27. Gregor. homil. 33. in Euang. S. Ephrem. in lib. de die iudicii cap. 5. & alij multi quos refert P. Valquez tom. 2. in 1. 2. disp. 203. cap. 5. qui licet os afferat ad probandum, actum contritionis esse formam de se iustificantem, quod non probant; sed tamen omnia non probant, esse saltem de facto dispositionem inseparabilem à iustitia, & sanctitate, quibus addi potest Augustinus iterum lib. 2. contra Cresconium c. 12. & 14. de ciuitate cap. ultimo, & alij, quos contra Michaëlem Baium affert Cardin. Bellarminus lib. 2. de penit. cap. 13. tom. 2. Ex quibus omnibus clarè collat, non habuisse Pontifices clarius fundamentum in sacra Scriptura, & Patribus ad definiendam conuersionem infallibilem charitatis habitualis cum remissione peccatorum, quam charitatis actualis: nam ea omnia testimonia, ubi sanctitas coniungitur cum charitate, clarius loquuntur de dilectione actuali, & vt bene obseruauerunt Canis, & Sotus apud Valquez ubi supra; ratio apud antiquos Patres de habitibus sermo erat, sed de actibus, quorum præstantiam, & excellentiam probare volebant: quare ea omnia testimonia clarius probant contra Syluium, non coniungi vnquam dilectionem Dei perfectam cum statu damnationis, & peccati.

Respondet ipse, contritionem, & dilectionem apud sanctos Patres disponere ad sanctitatem; non quia illam semper secum afferat de presenti; sed quia eam semper infallibiliter affert saltem de futuro: dabit enim Deus aliquando postea veniam homini iam contrito, vel in susceptione sacramenti, vel antea si urgeat necessitas. Hæc solutio iam satis impugnata est ex adductis testimoniis sacrae scripturae, & Patrum, ex quibus vidimus, non magis posse probari, sed fortasse minus remissionem præsentem peccatorum cum charitate habituali, quam cum actuali: sed adhuc iterum impugnatur efficaciter; quia Michaëles Baius non negabat, etiam contritionem perfectam afferre infallibiliter remissionem peccati in futuro, aut saltem hoc ex propositionibus illis non constat. Respondet Syluius in solutione ad 16. Baium dixisse, nunquam extra casum mortis, vel martyrij remitti peccatum homini contrito ante susceptionem Sacramenti: ipsum verò Syluium admittere, id aliquando contingere, licet raro. Sed contra hoc est, Baij doctrinam non so-

P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

lùm damnatam fuisse, quod dixerit, nunquam id contingere; sed etiam quia dixerit, non semper ita esse; vt constat ex propositione 31. & 32. ubi solùm dicebat; charitatem illam ex corde puro, & quæ est plenitudo legis &c. posse aliquando esse sine remissione peccatorum: Deinde ratio illam doctrinam prohibendi sumitur (vt vidimus) ex sacra scriptura & Patribus vniuersaliter loquentibus, ergo tam debebat prohiberi quia dicere, non semper contritionem iustificare, quam quia diceret, nunquam iustificare.

Præterea confirmari potest ex alijs testimonijs, quæ non solam vniuersaliter loquuntur, sed omnino promittunt veniam non de futuro, sed de præsentia. Ad quod sunt optima verba illa Ezech. 33. Iustitia iusti non liberabit eum in quacumque die peccauerit; & impietas impij non nocebit ei, in quacumque die conuersus fuerit ab impietate sua: ubi fit comparatio inter iustum, & peccatorem, vt sicut iustus adueniente peccato, statim perdit iustitiam, quam habebat; ita peccator conuersus ad Deum perfecta conuersione, statim liberetur à peccato suo. Si enim non statim liberaretur, non esset verum dicere, quod eadem die non nocebit ei impietas sua: quomodo enim non noceret, si adhuc habetur odio à Deo propter peccatum? quomodo non nocet, si ipsius opera non sunt fructuosa, nec meritoria? si adhuc est sub potestate Diaboli? si adhuc est impius & palmes aridus non manens in vite?

Ad hoc etiam ponderant communiter Patres illud Isai. 30. cum ingemueris, tunc saluus eris: iuxta lect. 70. hoc enim modo legunt etiam Patres antiqui, & inde probant, veniam non differri post gemitum. Faciunt etiam verba Chrysostomi oratione de B. Philogonio paulò ante fin. tom. 3. ubi sic ait: Ego testificor ac fidei in beo fore, vt si nostrum quisque, qui peccatis obnoxij sumus, recedens à pristinis malis, ex animo, verèque promittat Deo, se nunquam postea ad illa reditum; nihil aliud Deus requirat ad satisfactionem vltiorem. S. Pacianus Episcopus Barchinonensis ponderat ad hoc ipsum verba Ezech. cap. 18. & Isaiæ cap. 55. nam Epist. 3. ad Sempronianum longè post medium, quæ habetur tom. 1. Bibliotheca Patrum, sic ait: Attende vniuersa peccata, quibus Dominus comminatur, iam videbis esse præsentia: quod si non proderit iusto in tempore iniquitatis sue præterita iustitia, non oherit impio in tempore iustitiæ suæ iniquitas derelicta: cum scriptum sit; relinquit impius vias suas, & vir facinorosus cogitationes suas, & conuertatur ad Deum, & misericordiam consequetur. Augustinus (vel qui auctor est illius libri) de vera, & falsa penitentia cap. 17. tom. 4. Credo quidem illi, qui dixit quacumque hora peccator ingemuerit, & conuersus fuerit, vita viuet: dixit conuersum, non tantum verum, vitâ viuere; vertitur à peccato, qui iam vult dimittere peccatum: conuertitur quia iam totus: & omnino vertitur, qui iam non tantum poenas non timet, sed ad bonum Deum contendere festinat. Denique sanctus Leo epistola nonagesima prima: Misericordia Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire; apud quem nullas patitur veniæ moras conuersio, dicente Dei spiritu per Prophetam: cum conuersus ingemueris, tunc saluus eris. Quod sanctè testimonium, quia clarissimum est non enervatur Syluij solutione, quia enim, sensum Leonis non esse, quod posita conuersione, detur statim sine mora venia peccati, sed quod possit veniam habere quantumuis setò conuertatur. Quis tamen non videat, hoc esse contra verba, & mentem Pontificis: qui ed tendit, vt probet, non esse differendum beneficiū reconciliationis,

E nec

nec expectandum tempus pœnitentiæ, quando vrget necessitas, hoc autem probat, quia apud Deum non differtur venia post conversionem vera: dicente Propheta, gemitum asserre secum salutem non futuram, sed præsentem.

111.

Trident.

Ex his ergo scripturæ testimoniis, & unanimi Patrum consensu ortum habuit unanimis etiam omnium fidelium sensus, apud quos nihil magis fixum, quam ita de vera contritione sentire, ut ea posita existiment, peccatorem infallibiliter iustificari cum voto recipiendi Sacramentum. Ideo Tridentinum dixit sess. 14. c. 4. iustificationem quæ aliquando habetur ante Sacramentum susceptum non esse adscribendam ipsi contritioni sine Sacramenti voto. Supponit quippe pro comperto, haberi remissionem peccati ante Sacramentum, de quo inter fideles non dubitatur posita perfecta contritione. Ideo etiam sess. 13. c. 7. permittit, sacerdotem urgente necessitate, celebrare sine prævia confessione, quia, scilicet, supponit, posse præmittere contritionem, qua iustificetur.

112.

Catechism.
Rom.

Ideo Catechismus Romanus de sacramento pœnitentiæ, tractans de contritione dicit, statim ut eam mentibus nostris concipimus, peccatorum remissionem nobis à Deo tribui, ut qui salutis nostræ cupidissimas nullam moram interponat ad tribuendam veniam. Quod confirmat exemplo leproforum, qui dum irent ad sacerdotes, mundati sunt in ipso itinere. Nec satisfacit solutio Syluij dicentis, Cathéchismum loqui de contritione intensissima, quam pauci habent; Hoc (inquam) non satisfacit, quia ipse Syluius de nulla prorsus contritione quantuncumque intensa admittit, habere ex lege Dei coniunctam remissionem peccatorum; ut expressè fatetur in solutione ad 16. ergo contradicit Cathéchismo vniuersaliter de contritione perfecta docenti semper coniungi cum remissione peccatorum statim obtentâ.

113.

Argumentum
in Syluij ab
Indulgentiarum
conferentia
formula peti-
tum.

Item ideo Ecclesia consuevit dare indulgentias confessis, vel contritis cum voto consistendi, quia supponit pro certo, per eiusmodi contritionem posse hominem iustificari; alioquin non esset capax Indulgentiæ in statu peccati. Respondet Syluius, sufficere quod sit in statu gratiæ, quando percipitur indulgentia, licet non sit in statu gratiæ, quando facit opus præscriptum ad indulgentiam. Sed hæc solutio non est ad propositum: agimus enim de indulgentia, quam homo debet lucrari, postquam fecit opus requisitum: v. g. conceditur indulgentia iis, qui visitauerint hodie confessi, vel contriti talem Ecclesiam; sanè indulgentiæ fructus non suspenditur ad annum sequentem quando homo confitebitur: ut tradunt Theologi communiter, alioquin homo existens in peccato mortali per totam vitam, lucrari posset per confessionem factam in articulo mortis fructum omnium iubileorum, quæ per totam vitam lucrari voluit in statu peccati, quod esset absurdum. Certum ergo est, illum debere esse in statu gratiæ, quo tempore saltem consummantur opera requisita ad indulgentiam; v. g. visitare Ecclesiam, & orare in ea: ergo supponit Ecclesia, hominem contritum esse in statu gratiæ; alioquin non concederet indulgentiam contritis, quia nunquam dat, nec potest illas dare homini existenti in peccato mortali.

114.

Denique ex hoc eodem communi fidelium sensu oritur Theologorum consensus, qui ad reliqua omnia sacramenta administranda, vel suscipienda (exceptâ Eucharistiâ) non requirunt de necessitate præcepti, quod præcedat confessio, sed sola contritio etiam si sit copia confessarij. Potest itaque homo cum contritione ordinari, confirmari, suscipere extremam unctionem, &c. de quo non est dubium inter Theologos; eum ergo aliunde certum sit, ea omnia sacramenta exceptis Baptismo, & pœnitentia

esse sacramenta vinorum, & per se loquendo præquirere statum gratiæ consequens est, non esse dubium apud fideles, quin contritio perfecta ex lege Dei afferat infallibiliter gratiam; alioquin tenerentur fideles recipere sacramentum pœnitentiæ ante illa omnia sacramenta, vt haberent dispositionem sufficientem, sine qua esset grauissimum sacrilegium velle suscipere aliquod sacramentum. Consequens autem est contra Ecclesiæ praxim receptam, & approbatam à Clemente octauo in Pontificali, vbi dicitur ante sacramentum confirmationis debere eos, qui habent conscientiam peccati, confiteri, vel dolere de illo, quod sanè Pontifex non diceret, si contritio non sufficeret ad iustificationem.

Supposito ergo hoc vniuersali Ecclesiæ sensu, qui ex firmissimis sacre scripturæ, & Patrum testimoniis ortum habuit, facile erit iudicare de censura illius opinionis, licet fortasse non sit ita facile censuræ gradum determinare. Nam P. Agidius de Coninx tom. 1. de sacramentis quest. 68. art. 2. num. 30. indicat oppositam sententiam esse erroneam. P. Valquez tom. 2. in 3. par. disp. 152. num. 3. dicit, esse contra sententiam Catholicam. Denique M. Alphonsus Curiel 1. 2. quest. 112. art. 3. dub. unico, dicit, illam sententiam esse periculosam & parum tutam in fide. Alij dicunt esse temerariam & scandalosam. Temerariam quidem quia in re grauissima discedit ab omnibus Theologis, & à communi sensu sanctorum Patrum sine fundamento. Scandalosam verò, quia non parum remoueret homines à procuranda contritione, si scirent, non habituros se veniam ante suspensionem sacramenti: item non parum offenderet fidelium aures, qui diceret, contingere sæpè, quod ex duobus peccatoribus, qui eadem omnino peccata commiserint ille qui minus doluit, iustificetur; ille verò qui magis doluit, & magis dilexit, adhuc remanet in peccato. Quis quæso fidelium hoc fectet? & tamen hoc ille Auctor admittit, nam in solutione ad 16. vt suam sententiam defendat; aperit fatetur, aliquando contingere, etiam extra casum necessitatis, vel mortis, vt qui vehementissimam contritionem habet, statim iustificetur; non tamen ita vt omnes, qui ad eum gradum contritionis perueniunt statim iustificentur, sed aliqui, quos Deus vult. Potest ergo contingere in eius sententia, alium, qui post æqualia peccata habeat contritionem æquæ, imò magis intensam, de facto non iustificare ante sacramentum, sed permanere per annum in peccato cum maiori contritione, & dilectione quam illum, qui statim accepit veniam peccatorum. Certe hæc doctrina non stat cum regula illa Saluatoris, Cui minus dimittitur, minus diligit. Nam hic Auctor sine inconuenienti dicit, concedi posse, quod ex duobus æqualibus debitoribus in iisdem omnino circumstantiis, ille plus diligit, cui minus dimittitur, & ille minus diligit, cui plus dimittitur. Quis hoc sine offensione audiet?

Quod verò sit contra communem Patrum consensum patet ex locis supra adductis: quod sit contra Theologos omnes, clariùs est quam vt probatione vel inductione indigeat. Nam licet aliqui voluerint, contritionem debere habere talem, vel tantam intensiorem, aut durationem, vt disponat vltimò ad remissionem peccati (vt supra vidimus) omnes tamen concedunt, eam, quæ semel habet condiciones perfectæ contritionis (quæcumque ille sint) semper asferre secum infallibiliter remissionem peccati: variat ergo in assignandis conditionibus veræ contritionis, conueniunt tamen in eo, quod vera contritio semper infallibiliter iustificat, saltem vt dispositio vltima. Afferit Syluius pro se Caietanum in summa verbo Contritio: vbi prima facie videtur ei fauere: dicit enim, contritionem veram aliquando, esse

esse informem, aliquando charitate formatam, & utramque esse detestationem diuinæ offensæ supra omne malum. Cæterum mens Caietani intelligenda est ex iis, quæ ipse dixit *tom. 1. opusc. 4. quest. 1.* ubi ex professo illam questionem tractat, & dicit contritionem posse esse informem; quia, scilicet supponit ipse, contritionem aliquando procedere ex viribus naturæ, aliquando ex charitate infusa: quo supposito dicit eam, quæ procedit ex viribus naturæ posse esse aliquo tempore informem, post aliquod verò tempus fieri infusam ex eo quod incipiat iam oriri ex gratia, atque in hoc sensu dicit attritionem fieri contritionem, quia idem actus, pro ut erat ex viribus naturæ, erat attritio, & postea, pro ut fit ex gratia, est contritio. Hæc est doctrina Caietani, quam licet censeam omnino falsam, & à Theologis meritis reiectam, ut videre est apud Vaquez *tom. 4. in 3. par. quest. 86. art. 2. dub. 7. circa finem*; Sed tamen non coincidit cum Syluius, nam Syluius ponit contritionem, & dilectionem Dei super omnia ex auxilio gratiæ, & supernaturalem, cui non sit annexa iustificatio, quod Caietanus non concedit; imò ideo Caietanus inuenit illum dicendi modum ut explicaret, quomodo non possit quis esse certus de sua iustificatione: quia si contritio sit ex auxilio gratiæ, semper habet certam iustificationem: ideo ergo, inquit, non est homo certus de sua iustitia, quia nescit an contritio fuerit ex auxilio gratiæ, vel ex viribus naturæ.

Afferit idem Syluius pro se scotum in 4. distinct. 4. quest. 2. & 4. sed ibi nihil inuenio ad propositum, item distinct. 17. §. ad argumenta, sed ibi potius dicit oppositum: item distinct. 19. §. ad questionem, ubi dicit, sacramentum Pœnitentiæ non solum significare remissionem præteritam, sed præsentem: verum neque hoc est ad rem, quia ipse Scotus ibi se explicat his verbis: *Concedo ista, ut diffusè declaratum est supra, quod sacramentum pœnitentiæ potest recipi ab attrito, & hoc tanta attritione, quæ non sufficeret per modum meriti ad iustificationem suscipiendam, &c.* Solum ergo vult Scotus, sacramentum Pœnitentiæ tollere peccatum, quando præcessit attritio; non verò, quando præcessit contritio. Afferit item Syluius pro se Ioannem Molanum tract. primo Theologiæ practice cap. 8. ubi dicit non dimitti regulariter peccata per solum contritionem, vel sine respectu ad clares. Sed hic auctor aliquid etiam docet quod Syluius non audet concedere; scilicet, nunquam remitti peccatum per votum sacramenti, nisi in casu necessitatis, imò tunc solum dici propriè, dari votum sacramenti quando intercedit impedimentum ad eius receptionem; quam doctrinam (ut dixi) non audet Syluius in vniuersum approbare, & meritis, quia in illa propositione Michaëlis Baij, quæ erat 71. ex damnatis, apertè docetur, votum sacramenti conditum à casu necessitatis, & damnatur propositio negans, contritionem cum voto sacramenti extra casum necessitatis asserere remissionem peccati. Modicam ergo fidem facere potest Molanus in hac causa, ut potè cuius doctrinam nec ipse Syluius tueri audebit. Potuisset etiam adducere pro se cum Molano Guillelmum Estium in 4. distinct. 17. & in 1. Epist. Ioan. c. 3. versic. 7. ex quo hanc sententiam desumpsisse videtur, sed de utroque curandum non est, fuerunt enim discipuli Baij, cuius doctrinam (ut prædixi) quacumque via possent, tueri vellent. Nullum itaque potuit extra Baij scalam pro se asserere ex omnibus scholasticis, ut appareat, hanc sententiam esse in re grauissima contra omnes prorsus Theologos sine fundamento sufficienti: quod vltimum ut constet, oportebit beniuiter eius fundamenta referre.

P. Ioan. de Lugo, de Pœnitentia.

Primum fundamentum est ex Augustino *tr. 13. in Ioan.* ubi sic ait: *quantumque catechumenus proficiat; adhuc sarcinam iniquitatis sue portat; non illi dimittitur, nisi cum venerit ad baptismum. Quomodo non caruit populus Israel populo Aegyptiorum, nisi eum venisset ad mare rubrum, si presens peccatorum nemo caret, nisi eum ad fontem baptismi peruenierit.* Ergo ex mente Augustini catechumenus, etiam si Deum perfectè diligit, non consequitur veniam peccatorum ante baptismum. Hic locus Augustini multas habet interpretationes: quidam dicunt, intelligi de reatu pœnæ, nam fere nunquam remittuntur peccata quoad pœnam omnino ante realem baptismi susceptionem, Bellarminus *ubi supra cap. 14.* dicit, Augustinum loqui de Catechumenis, qui ex præsumptione, & arrogantia differant baptismum; his autem non dimittitur peccatum, antequam baptizentur. P. Agidius dicit, remanere sarcinam peccatorum, non quoad culpam, sed quoad obligationem suscipiendi baptismum, quia sub ea obligatione remissa fuerat culpa: sicut qui emit equum, adhuc censetur gravari, & premi, donec soluerit pretium. Quam explicationem confirmare possumus ex Richardo de sancto Victore *1. par. de pœnitentiæ ligandi, & soluendi*: qui cum similiter dicat *cap. 19.* hominem cum charitate adhuc esse reum pœnæ æternæ, quare ipsum & Hugonem impugnât Vega *lib. 13. in Trident. c. 33.* & alij apud Henriquez *lib. 1. de Pœnitentia cap. 2. num. 1. littera K. in margine*, quasi dicant, contritos iustificari: sed ita decedentes non intrantur regna Cælorum, saltem usque ad diem Iudicii: ipse tamen Richardus *cap. 4. & 8.* se explicat, quatenus ille homo adhuc manet debitor recipiendi Sacramentum, quod si omittat sponte, damnabitur. Similiter ergo possumus intelligere Augustinum cum eodem modo loquatur P. Vaquez *dicta disput. 152. num. 29.* dicit, id intelligi regulariter, quia raro catechumenus ante baptismum iustificatur, vel habet perfectam contritionem, aut saltem non habet illam moralem securitatem, quam habent qui baptizantur. Hæc omnes interpretationes probabiles sunt, & satis superque sufficientes, cum aliunde constet, Augustinum docuisse, veram Dei dilectionem nunquam esse sine remissione peccatorum.

Secundò arguit Syluius ex Bernardo *epist. 77.* ubi ait, hominem posse cum desiderio baptismi saluari, si tamen mors anticipans, seu alia quæcumque vis inuincibilis obuiaret, ergo sentit Bernardus, extra casum necessitatis non iustificari hominem ante baptismum. Respondeo facile, extra casum necessitatis iustificari posse hominem, sed non saluari sine baptismum, quia omitendo baptismum, quem tenebatur suscipere, peccaret. Quo etiam sensu dixit Augustinus Cornelium illum Centurionem, si etiam Spiritu sancto accepto, baptizari noller, reum futurum tanti sacramenti, non quidem quia non fuisset iam antea iustificatus, cum ex sententiâ eiusdem Augustini *quest. 33. in Num.* iam antea Spiritum sanctum suscepisset, sed quia peccasset postea non suscipiendo baptismum, cum posset illum suscipere.

Tertiò arguit ex Tridentino *sess. 6. cap. 6.* ubi dicitur, eos qui se præparant ad baptismum incipere diligere Deum tanquam omnis iustitiæ fontem: & tamen de iis dicitur *cap. seq.* quod post eam dispositionem consequuntur iustificationem, inter cuius causas numeratur baptismus; ergo sentit Concilium, post dilectionem Dei non consequi immediatè remissionem peccatorum, sed accedente baptismum. Respondeo cum Bellarmino *ubi supra*, ibi esse sermonem, vel de dilectione imperfecta, quam quidem immediatè non sequitur iustificatio: nos verò

E 2 agere

agere in præfenti de dilectione perfecta, quæ nõ est necessaria dispositio ad baptismum; vel saltem non excludendo dilectionem imperfectam, sed præcendendo ab ipsa iuxta ea, quæ infra *disp. 8. dicemus.*

124.
Quartum.
Trident.

Quartò arguit ex eodem Tridentino *sess. 14. c. 4.* ubi dicitur, aliquando contingere contritionem esse charitate perfectam, & hominem reconciliare priusquam aliquid sacramentum suscipiatur, ergo non semper contritio actu reconciliat: cur enim diceret aliquando, & contingit, si id semper locum haberet? Respondeo facile, Concilium nomine contritionis, intelligere perfectam, & imperfectam, ut constat ex ipsius verbis; ideo dixit contingere aliquando, contritionem esse perfectam, & reconciliare, non quia non omnis contritio perfecta reconciliet, sed quia non omnis contritio est perfecta: imò ex hoc Concilij loco sincerè intellecto putant omnes fideles, contritione perfectam, quæ ex vera Dei dilectione oritur, semper asserere remissionem præsentem peccatorum: nam Concilium pro eodem reputat contritionem esse charitate perfectam, hoc est, ex dilectione Dei, & reconciliare; licet neutrum sit de ratione omnis contritionis, pro ut abstrahit à perfectâ, & imperfectâ.

125.
Quintum.

Lucæ 7.

Marc. 5.

Quintò arguit, quia Magdalena dilexerat multum, & tamen postea dictum est, remittuntur ei peccata multa: ergo non fuit remissio simul cum dilectione. Respondeo cum Bellarmino, non esse necesse intelligere verba illa remittuntur, &c. omnino pro illo instanti: nam post aliquod intervallum iterum repetit Christus, remittuntur tibi, &c. cum tamen iam essent dimissa etiam in sententia Adversarij: atque etiam Marc. 5. dixit Dominus mulieri, quam iam sanauerat esto sana à plaga tua. Verba igitur Christi vel intelliguntur de remissione, quæ tunc temporis, licet non in eo præcisè instanti, fiebat. sicut quando aliquis iudicialiter absoluitur, solemus communiter loqui tota illa die de absolutione quasi de præfenti, vel potest dici cum P. Agidio, vera fuisse verba Christi, licet iam essent peccata prius remissa, eodem sensu, quo sunt vera verba Sacerdotis absolventis secundò pœnitentem ab eodem peccato à quo iam fuerat semel absolutus Nec obstat Augustinus *homil. 23. inter 50.* ubi dicit: Accessit ad Dominum immunda, ut rediret munda; accessit agra, ut rediret sana. Nam vel Augustinus loquitur de accessu, pro ut complectitur etiam primam voluntatem accedendi, quo tempore adhuc erat immunda: vel si loquitur de ipso tēpore, quo venit in domum Pharisei, supponit fortasse, nondum habuisse dilectionem perfectam, donec in Domini præfentia perfectè exarsit.

August.

126.

A. Cor. 12.

127.

Sextum.

Septimum.

Eodem modo dissolvitur, quod obicit ex Paulo, cui post perfectam cōversionem dictum est ab Anania A. Cor. 12. Exurge, & baptizare & ablueri peccata tua; ergo non fuerant remissa per contritionem ante baptismum. Negatur consequentia; quia vel Ananias ignorabat, aut dubitabat, an fuissent remissa, vel saltem poterat timere relictum fuisse reatum pœnæ, quem oporteret omnino per baptismum tolli.

Sextò arguit, quia si per contritionem obtinetur remissio peccati, frustra erit sacramentum Pœnitentiæ. Negatur sequela; quia sacramentum certius remedium est, cum sufficiat cum attritione, ut suppono ex Tridentino.

Septimò obicit: cur confessio præmittitur ante Eucharistiam si sufficit contritio ad statum gratiæ? Respondeo: quia dignitas Eucharistiæ exigit securitatem illam, quæ habetur per pœnitentiæ sacramentum de remissione peccati, quod non æquè habetur per contritionem, de qua magis dubitamus, an vera fuerit: & retorqueo argumentum; si contritio non sufficit, ergo deberet præmitti confessio ante

alia etiam Sacramenta, quod est contra sensum Ecclesiæ, ut supra vidimus.

Octavò obicit Augustinum dicentem, ministerium Sacerdotum erga pœnitentes esse necessarium. Quis hoc negat, in primis ex præcepto, deinde attrita fragilitate hominum, & difficultate contritionis; Item Bernardum dicentem, sententiam Petri præcedere sententiam celi. Fatemur ita esse regulariter; quia contritio in paucis præcedit, & quando præcedit reconciliat cum voto ad claves Petri. Sicut ipse Silvanus fatetur, etiam aliquando ante sententiam Petri iustificari aliquos etiam sine necessitate.

Omitto alia argumenta, quæ nec speciem habent difficultatis. Venio ad S. Thomam, quem vult stare pro sua sententia, quia aliquando dicitur, eum, qui cum imperfecta contritione accedit in peccato non cogito ad Eucharistiam, consequi remissionem peccati: sed ibi clarum est, loqui S. Thomam de attritione quam vocat contritionem imperfectam, sicut Tridentinum. Item arguit, quia S. Thomas dicit aliquam pœnitentiā esse informem. Quis hoc negat, quasi non posset esse pœnitentia, quæ non sit contritio. Item opponit alia loca, ubi dicit, hominem non iustificari in instanti, sed præparari successivè tempore antecedenti. Verum ibi etiam loquitur de dispositione imperfecta; quæ ubi primum fit dispositio perfecta, asserit secum iustificationem, ut ipse S. Thomas in iisdem locis fatetur, quem nullo modo potest explicare Sylvanus nisi dicendo, litteram esse corruptam, vel S. Thomam intelligere nomine contritionis perfectæ, contritionem formatam gratia habituali, & ideo de contritione perfecta verè dicit asserere semper remissionem peccati: & alias similes explanationes, quas non opus est referre, vel impugnare. Hæc sufficiat tetigisse, ut sententiam hanc iterum ad Scholam redeuntem refelleremus.

SECTIO IX.

De contritione imperfecta, seu attritione.

Attentionis nomine intelligimus dolorem illum qui perfectionem contritionis non habet, & ideo sine sacramento non sufficit ad iustificationem, sed tamen cum sacramento disponit sufficienter ad iustificationis gratiam accipiendam, ut constat ex Trident. *sess. 14. cap. 4.* De huius attritionis ratione in primis est, quod sit actus supernaturalis; ut bene probat P. Suarez in *præfenti disp. 5. sect. 1.* Tum ex Conciliis dicentibus, eam esse donum Spiritus sancti, & ex gratia Dei; tum etiam ex eo quod disponit ad gratiam iustificatorem, ad quam homo non potest se naturæ viribus disponere. Quomodo autem hæc supernaturalitas non proveniat ex parte obiecti sed ex parte principij, à quo fit ille actus, & ex propositione intrinsecâ, quam habet cum gratia habituali; dixi alibi agens de supernaturalitate actuum, & ideo non oportet in singulis repetere.

Tota ergo difficultas huius rei est in distinguenda attritione à contritione perfecta. Quidam enim eam distinguunt per minorem intentionem, vel durationem; alij per acceptationem divinam; alij ex eo quod idem actus pro ut informatur sit attritio; quæ omnia bene impugnat Suarez *ubi supra*, qui cum communi Theologorum docet, distinguit hos duos actus penes ordinem ad motum diversum nam contritio est dolor de peccatis propter Deum summè dilectum: attritio verò est dolor propter alia motiva: quod ex supradictis facile constat.

Sed quæ sunt hæc motiva attritionis; Communiter